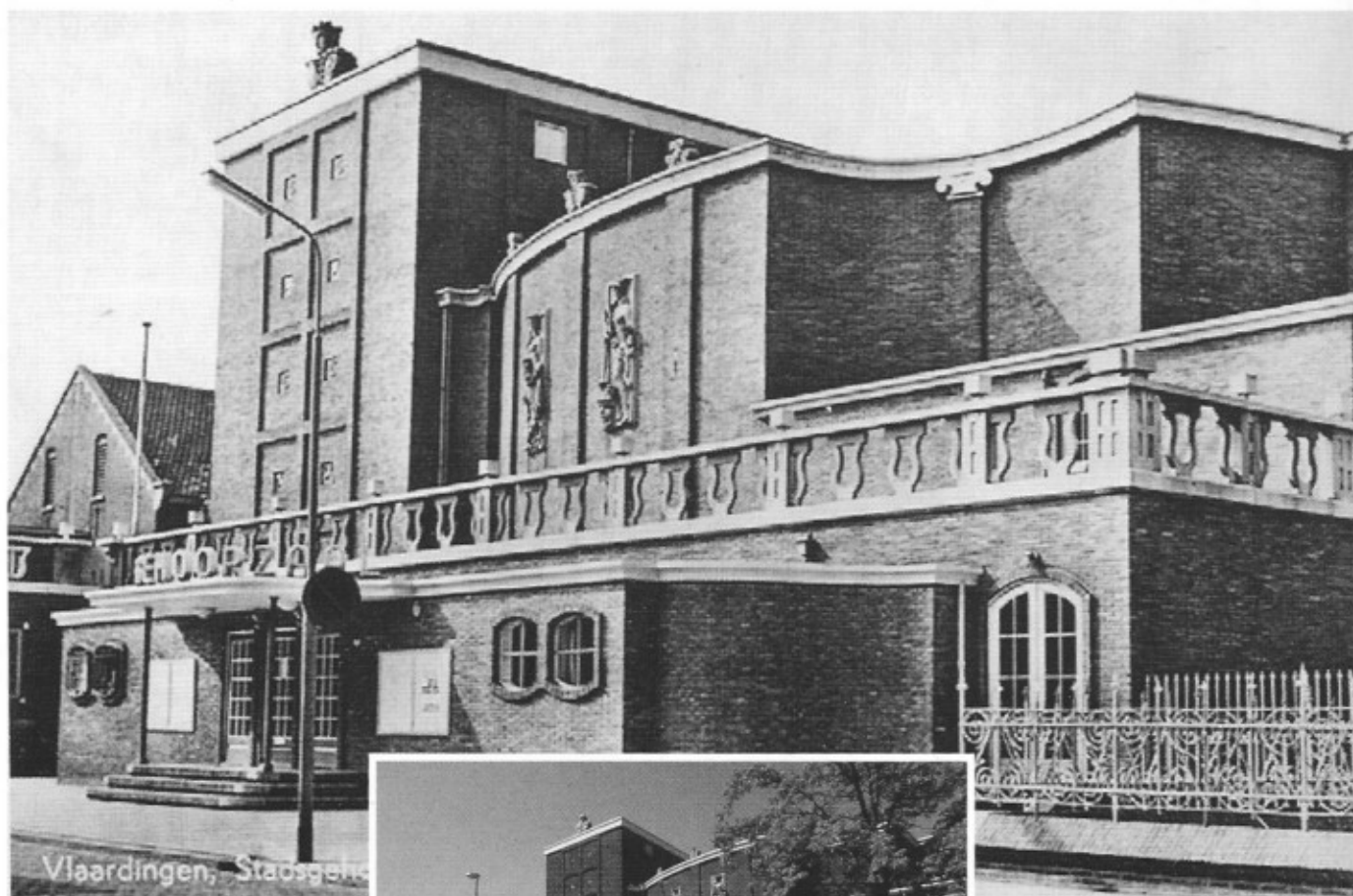

Of deze woorden, uitgesproken door de echtgenote van oud-burgemeester Jan Heusdens, toen zij in 1947 vernam dat haar man burgemeester van de visserijstad zou worden, echt de aanleiding waren tot stichting van de Stadsgehoorzaal, zal waarschijnlijk nooit worden bevestigd. Feit is wel dat er vrij snel nadien een initiatief werd ondernomen om Vlaardingen een Schouwburg te schenken en ook dat dit gebouw er kwam door zodanig persoonlijke inspanning van de burgemeester dat er geen raadsstuk over terug te vinden is.

Ben Maandag

De Vlaardingse Stadsgehoorzaal staat er momenteel uitgekleeft bij. Het Theater van Vlaardingen is tot op de essentie gestript. Het ziet er nogal armoedig uit, zo'n scharminkelig theater in deze minimale staat, maar toch is de huidige situatie en de vervreemdende aanblik die het biedt allerminst iets om rouwig over te zijn. Deze uitgekleepte versie is te zien als het scharnierpunt in het nog niet eens zo lange leven van het theater. Alles wat hieraan vooraf ging kunnen we beter voorgoed vergeten: die rare ingangspartij bijvoorbeeld die in de jaren negentig aan het theater is geplakt, terwijl die nauwelijks bij het oorspronkelijke gebouw paste. Of die sombere soberheid waarmee architect Sybold van Ravesteyn het theater omgaf, toen hij het begin jaren vijftig ontwierp.

Foto's Jan van der Ploeg en
Collecties Streekmuseum
Jan Anderson

gat, er is niet eens een theater

Nu, ontdaan van alle overtollige rompslomp en zwaarwichtige herinneringen, staat het Vlaardingse theater aan de vooravond van een nieuw begin. De harde kern die nog over is, vormt de basis voor de renovatie van het theater, dat gemoderniseerd en wel de concurrentie met andere theaters van deze omvang in de omgeving Rotterdam weer met verve aankan.

Architect Kees Spanjers van het bureau Zaanen Spanjers cs architecten in Amsterdam is

"Het gebouw dateert uit 1951, maar heeft niet te lijden gehad van goed onderhoud. Het was afgekeurd door de brandweer, afgekeurd voor de Arbo-richtlijnen, eigenlijk was het overal voor afgekeurd. Kunnen we hier nog wat mee, kreeg ik te horen."

verantwoordelijk voor het ontwerp van het nieuwe theater. Toen hem enkele jaren geleden werd gevraagd of hij kans zag de Stadsgehoorzaal onder handen te nemen, heeft hij wel even de wenkbrauwen gefronst. "Er was van alles mis mee," herinnert de architect zich.

Na enige bedenktijd luidde Spanjers' conclusie toch: ja, we kunnen hier best nog wat mee. "Maar," zegt hij, "je moet er dan geen musicalzaal van willen maken. Dat gaat gewoon niet." Dus werd besloten voor een ingrijpende renovatie en uitbreiding, waarin de oorspronkelijke zaal van Van Ravesteijn

Daar gebeurt 't

en de naastgelegen zaal De Harmonie het uitgangspunt zouden vormen. Heel enthousiast was Spanjers trouwens niet over de creatie van architect Van Ravesteyn (1889-1983), die in zijn gloriejaren voor de NS in heel het land stations bouwde en in Rotterdam en omstreken vooral bekend werd door zijn ontwerp van diergaarde Blijdorp. Na een aanvankelijke flirt met het modernisme en het Nieuwe Bouwen, ging Van Ravesteyn in de jaren dertig van de vorige eeuw zijn eigen onnavolgbare weg en voorzag, als groot liefhebber van de Italiaanse barok, zijn ontwerpen vrijwel zonder uitzondering van sierlijke rondingen en zwierige lijnen.

De Vlaardingse Stadsgehoorzaal maakte Van Ravesteyn onder de moeilijke naoorlogse omstandigheden en blijkbaar waren die omstandigheden niet in staat hem tot een architectonisch juweel te inspireren. "Het is een poor man's Van Ravesteyn," zegt Kees Spanjers. "Je moet je bedenken dat in die tijd nog al het bouw materiaal op de bon was. Toch zullen we de kenmerken van zijn architectuur behouden. De zaal wordt in

de oude opzet hersteld, alleen zullen de zichtlijnen ingrijpend worden verbeterd. De oude kleurstellingen brengen we weer terug, de stoelopstelling wordt weer zoals vroeger."

Een fan was Spanjers niet van Van Ravesteyn, toen hij aan zijn opdracht begon. "Maar wanneer je je in zijn werk gaat verdiepen, dan is het toch heel aardig met zijn werk verder te gaan. Ik denk dat we wel weer toe zijn aan een interieur uit de jaren vijftig en dat we de stijlmiddelen uit die tijd weer mogen toepassen: het intieme karakter van de foyer, het meubilair, de materialisering, de kleuren."

De belangrijkste toevoeging aan het theatercomplex wordt een nieuwe, verhoogd aangelegde foyer, die met zijn grote glazen wand beeldbepalend zal zijn voor het nieuwe theater.

Spanjers: "Dat wordt de grote stadsfoyer. De oude gevel van het theater blijft vanaf de straat door het glas van de foyer zichtbaar." In die oude gevel zijn de typische Van Ravesteyn-ornamenten te zien, die 's avonds worden aangelicht.

Het contrast tussen de foyer op de begane grond, die weer in de oude staat wordt hersteld, en de grote foyer op de eerste verdieping zal opvallend zijn, maar het toont tegelijk hoe oud en nieuw elkaar ontmoeten, elkaar versterken en aanvullen. Volgens het ontwerp van Spanjers wordt de nu zo prominent

zichtbare kale kern voorzien van een nieuwe schil. "Het complex krijgt een nieuwe jas van verticale kozijnen," zegt hij. "De gevel is zo transparant mogelijk." De glazen foyer springt in het oog, maar ook de witmarmeren wand waarachter straks de kantoren schuilgaan. Achter dat alles doemt de theatertoren op. "Dat witte marmer had Van Ravesteyn zelf ook mooi gevonden. Zo zijn er allemaal verwijzingen toegepast naar zijn architectuur. Niet om hem te verbeteren, maar om op zijn werk aan te sluiten."

De andere zaal van het complex, de uit de negentiende eeuw daterende Harmonie, staat ook een gedaanteverandering te wachten. Spanjers: "Het is een mooie zaal, die na een brand in 1906 weer helemaal is herbouwd. Het wordt de kleine zaal, waar weer daglicht in wordt gebracht."

Het bureau van Kees Spanjers was eerder al betrokken bij de renovatie van de Beurs van Berlage in Amsterdam. Bovendien knapte het een groot aantal theaters in het land op, waaronder de Stadsgehoorzaal in Leiden. De bedoeling is dat volgend jaar mei de eerste voorstellingen worden gegeven om de zaal 'in te spelen', waarna het Theater van Vlaardingen na de zomer met het begin van het theaterseizoen zijn nieuwe deuren voor iedereen kan openen. ■

Vanzelfsprekend wordt bij de stichtingen van de Stadsgehoorzaal en het Kolpabad en de restauratie van de Visbank uitgebreid stilgestaan in het boek 'Vlaardingen Daar gebeurt 't' van Jan Anderson en Hjalmar Teunissen. In enkele honderden foto's en prentbriefkaarten wordt een beeld geschetst van hoe Vlaardingen zich tijdens de bestuursperiode (1947-1975) van Jan Heusdens zich van bescheiden vissersstad van zo'n veertigduizend inwoners ontwikkelde tot moderne industriestad met het dubbele inwonertal. Het boek geeft in deze beelden een aanvulling op een doctoraalscriptie van Bram Keizerwaard over deze even eigennuttige als tomeloos energieke burgervader, die een aantal belangrijke projecten op zodanige manier met de industrie en landelijke overheid wist te regelen dat d

plaatselijke politiel
er niet aan te pas
behoefde te
komen. Heusdens
die op 36-jarige
leeftijd in
Vlaardingen werd
benoemd kwam
van het ministerie
van Binnenlandse
zaken, waar men
hem vroeg of hij -
gezien zijn
instelling die geen
tegenspraak
duldde - geen
pantserwagen
nodig had. Het
antwoord op die
vraag typeerde
hem: "Nee, maar
misschien wel een
paar geweren om
stakingen de kop
in te drukken".

Vlaardingen
Daar gebeurt 't
zal later
uitgebreider
worden besproken

Uitgave
Streekmuseum
Jan Anderson
ISBN-10: 90-75938-
28-4 /
ISBN-13: 975-90-
75938-28-9,
128 pagina's
gebonden met
ruim 200
illustraties,
prijs € 19,95